

Nyilatkozat és felhívás.

Múlt évi martiusi napok óta némelly irigyeim és rosszakaróim élet-feladattá tették magoknak, ellenem rágalmakat koholni, és azokat névtelenül lapokban is többször közölték; de minthogy azon kis körben, mellyben élek, a' koholmányok minden mesterkedés mellett sem találtak hitelre; ezért az olvasó közönség figyelmét czáfolattal nem fárasztám, hanem a' hitvány rágalmazókat aljas öröm-élvezetökben háborítatlanul hagyám; miután azonban közelébb olly szentelen és vakmerőkké lettek, miszerint reám névtelenül és bizonyítás nélkül honarúlsági véteket fogtak, és azokat nyomtatványban a' hadi csapatok előtt felolvastván, az ekként gerjesztett ingerültség folytán nemcsak ezernyi kellemetlenségnek, hanem még élet-veszélynek is kitettek; miután továbbá az Esti-lapok május 3-diki számában Horváth J. úr hat pontbeli vádakkal lép fel ellenem: ezeknél fogva a' nagy közönség előtt nyilatkoznom erkölcsi kényszerűség parancsolja.

A' martius 3-diki Esti-lapban ez áll: „Midőn Kecskemét előljárai Babarczy parancsa következtében, akasztófa büntetése alatt kényszerültek Pestre utazni, személyes hódolatukat megteendők, Fejes János kecskeméti ügyvéd, a' martiusi napoknak hőse, és azóta is kitűnő népszónok, szájjal első revolutionaire, akkor már kifelé jött Babarczy ő méltóságától, mondván amazoknak: Önök bátran beléphettek, én már az útát megkészítettem önök számára. — És Fejes János e' naptól fogva, mint a' katonai cs. k. kormány által kinevezett referens táblabíró kezdé meg szerepeit.”

Az Esti-lap martius 31-diki kiadásában ez mondatik: „Épen e' napokban értünk Kecskemétre. Lógott a' szörnyű sárga zászló valamennyi toronyból. Előtte való nap a' népség lehajigálta onnan, 's este a' nemes tanács újjat fábrikáltatott, 's azt Fejes János uram, Windischgrätzi comisarius úr, saját becses körmöcskéivel menten ki is tűzé. Mi pedig menten leszakgattuk. Fejes János uram menten megszökött.

A' Tiszavidéki — Szegeden szerkesztett — újság valamelyik számában az állítatik, hogy „A' császári sereget Kecskemétre Cs. J. főbíró és Fejes János vezették.”

E' vádakra feleletem a' következő: Én soha Windischgrätzel nem beszéltem, megbizást, parancsot tőle soha nem kaptam, semminémű hívatalt sem ő tőle, sem k. biztos Babarczytól nem kértem, nem nyertem, és egyáltalában a' nevezettek kormánya alatt semmiféle minőségben nem szerepeltem, nem működtem; határozottan állítom, hogy sárgafekete zászló készítésére, kitűzésére, 's a' cs. sereg bevezetésére soha semmi befolyással nem voltam, és állítom, hogy a' magyar sereg nálunk létekor mindég a' városban voltam. Mi illeti a' küldöttségeli érintkezésemet, arra nézve következőket terjesztem elő: midőn a' honvédelmi bizomány és országgyűlés Pestet olly véletlen elhagyták, ez egész vidékünkre egyáltalában leverőleg hatott, egyeseket

pedig azon arányban ejtett kétségbe, mellyben valaki a' hon ügyében érdekelve volt. A' közlekedés megszakadta miatt azt sem lehetett tudni, mi alapon, mi czéllal van a' hongyűlés? de annál inkább lehetett hallani a' rémítő híreket, a' terroristicus procedurát. Kevéssel Pest elfoglalása után cs. sereg szállta meg a' tőlünk három órányira fekvő Czeglédet is, és a' cs. kormány a' kecskeméti előljárástól irásbani hódolatot vett. Illy esetben egyes embernek, ki a' forradalomban mint tényező részt vett — ha kivált irigyei vannak — nem volt mit tenni mást, mint vagy a' táborba menni, vagy kitenni magát a' befogatásnak. Én a' táborba nem mehettem, mert folytonos testi bajban szenvedek, azon fölül ekkor meghülés folytán is beteges voltam; irigyekkel pedig, kik megbuktatásomra rég törekszenek — a' sors bő mértékben meglátogatott. Ezen irigyek műve volt az, hogy gyűléseinkben tett bármely javaslatom gyanúsítottatott, 's a' közügyekbeni gyakori eljárásom bár leghívebb és sikeresebb volt is, a' nép előtt mégis folytonosan rágalmaztatott; ezeknek műve volt a' megyére többször feljelentett, de mindég valótlannak ítélt vádak; ezek követtek el ellenem mívelt emberhez nem illő alávalóságokat, midőn városunkban tisztválasztási elnökként működtem, — hasonlóan akkor, midőn követségre felléptem, és midőn mint népfelkelési kormánybiztos a' legnagyobb buzgósággal jártam el, alattomban ők ingerelték fel ellenem a' népet, annyira, hogy nem egyszer kellett a' néptől ezt hallani: „a' biztosokat kellene agyonverni, ők okai hogy olly sokan elmentünk, és sokat szenvedtünk”, holott kötelességül tétetett, minden egészséges lakost elhajtani; azt pedig minden okos ember tudhatja, hogy a' hadi mozdulatok alatti ellátás, nem a' kecskeméti biztosok dolga volt, hanem a' megyei és országos biztosoké, kikkel a' vezér levelezett. — Ezek urak munkája volt az, hogy midőn 1848: october 9-kén, minden házhoz megküldött nyomtatványban a' hazatért népet a' kormánynak hivatalosan kiadott megelégedésről értesítém 's ekként buzdítám: „kérve kérek szeretett polgártársak! tápláljátok a' honszerelmét, élesszétek e' szent tüzet kebleitekben, mert arra a' kedves honnak, mellyen kívül nincs számotokra hely, még folyvást szüksége van”; kérésemért, intésemért gyaláztattam, és valóban sokszor kellett ezt hallanom: még torkára forrhat az a' nagy buzgóság. — Mi több ezeknél, irigyeim egyike — számtalan fenyegetéseit mellőzve — szemembe mondatta többek előtt a' következőket: „a' város majd csak kiment magát és kegyelmet nyerend; de jaj azon kormánybiztosnak, ki a' népet statariummal fenyegetve hajtotta a' felkelésre, és jaj az illyen örnagyféle embereknek” reá mutatván egy mellettem ült megyei tisztre. Nincs szándékomban ezen embert vádolni; de a' tényt saját igazolásomra meg kellett említeni, annyival inkább, mert e' fenyegetést azon ember tette, ki engem cselszövényes vádakkal már

több ízben akart megbuktatni, és akkor tette, midőn már Pest nem volt a' mienk. Ezekhez járul, hogy egy becsületes polgártárs Pestről haza jövén, résztvevő indulattal nyilvánítá, miként ő úgy hallotta, hogy befogatásom elrendeltetett, 's e' hír a' várost betöltötte. Illy körülmények közt lelkiileg leverten, testileg betegen, Pestre menésre határoztam magamat, és előbb végintézetemet, nálam volt számos idegen okiratokat és kötelezvényeket a' városi levéltárba betevén, egy megyei tiszttel Pestre mentem. Ekkor történt Czuczor befogatása, hallottam Pázmándy folyamodását, és szemeimmel láttam Szentkirályit hódolni menni. Nem hasonlítom én parányiságomat ezekhez, de azért emlitem meg a' méltányos olvasó előtt, mert csüggedésemet e' jelenetek is nevelték. Egy nappal később feljöttek a' kecskeméti küldöttek, kiket szállásokon megkeresvén, tanács kérőleg közlöttem velök azon szándékomat, hogy ha már csakugyan kell történni szerencsétlenségnek, inkább megyék azzal szemközt, mint bevárjam 's városunkból hurezoltassam el. Szándékomat a' nyolcz tag közöl egy sem rosztalta; — nem mondom hogy javasolták. — Így mentem biztos Babarczyhoz, 's neki ezt mondtam: „úgy értesültem, hogy engem hazánk ügyében tett igen csekély szolgálatomért biztos úr befogatni határozott? ha tehát csakugyan igaz a' hír, 's nekem áldozatul kell esnem, imé itt vagyok.” Ennek folytán azon kérdést tette a' biztos, mennyire folytam be a' forradalomba? mire én elmondám: hogy a' ráczok ellen mint önkéntes sz. Tamásnál táboroztam, 's hogy Roth és Philippovich ellen mint kinevezett kormánybiztos, felkelt népet vezettem. Erre ő ekként válaszolt: „Uram! a' fellázadt ráczok és felkelt horvátok elleni hadjáratbani részvét nem jó imputatioba; 's a' mit most önnek mondok, azt mondandom egykor uram királyomnak, t. i. hogy azon fellázadtak és felkeltek ellen, magának a' koronás királynak kellett volna egy tekintélyes sereget küldeni.” Isten úgy áldjon meg mennyen és földön, mint igaz az, hogy Babarczy e' szavakat szórol szóra mondotta. Ekkor a' szobába jött M. alispán, 's ennek jelenlétiben kérdé, itt vannak-e már Kecskemét küldöttei? mire igennel válaszolván, őket általam délutáni megjelenésre parancsolta. A' tapasztaltakat szórol szóra elmondtam a' küldött uraknak, 's tüstént haza indultam ugyanazon úrral, kivel felmentem. Ha nékem az elszántságon kívül más czélom, vagy valamelly kinézésem lett volna a' biztoshozi menettel egybekapcsolva; lett volna annyi eszem, hogy azt alattomban tegyem: de miután más czél nem volt előttem, mint az, hogy a' reám mért csapást — ha lehet — enyhítsem; ezért nem titkoltam eljárásomat.

Mondhatja a' t. olvasó, hogy nem eléggé voltam hátor; követelheti, hogy betegen is táborba kellett volna mennem; de azt, hogy ezen csupa elszántságból tett lépés miatt, mellyel semmi hódolati leköteleztetés egybekötve nem volt, hazám elleni bünt követtem volna el, igazságosan nem mondhatja.

Hátra van Horváth J. úr szemtelen és vakmerő rágalmaira felelni.

1-ső pontban ezt mondja: „Tény az, hogy Fejes János mint privát egyén, kényszerítve nem volt, és így önként nyargalt hódolni Babarczyhoz, 's az akasztófa bün-

tetés terhe alatt hódolni ment küldöttséget, már azon szavakkal fogadta: csak menjenek bátran, ő már kicsinálta az utat.” E' vádra feleletül szolgál a' fentebbiekben tett őszinte előterjesztés.

2-dik vád: „Tény az, hogy Fejes János többször ment fel Pestre Babarczyhoz a' németek közé, mikor becsületes embernek menekülni kellett előlük.” Felelet: még Pest ellenség kezében volt, az említett úton kívül egyszer voltam Pesten martius végén, egy helybeli kereskedő dolgában. Bizonyítson ellenkezőt a' rágalmazó.

3-dik vád: „Tény az, hogy Fejes J. táblabirói minőségben megerősített Babarczy által; Debreczenben levő Karika J. képviselőnk vagyona összeírására kineveztetett, mit teljesítendett is, ha szerencsére a' magyar hadsereg hozzánk jövelele által működésiben meg nem gátoltatik.” Hivatalos úton mitsem tudok arról, vagyok-e megerősítve előbbi ülnöki minőségemben vagy sem; Babarczy ideje alatt egyáltalában sehol, semmiben nem működtem. A' megye fő ügyésze K. J. úr, egykor a' kecskeméti Casinóban publice beszélt, miként a' sokszor nevezett biztos a' Kecskeméten tartatni szokott fő törvényszékhez elnöknek nevezte P. urat N. Körösről, ülnököknek pedig az előbbieket 's azok közt engem is — a' fiscalatus és egy jegyző úr ajánlatára — megerősített. Igaz-e vagy nem? én mai napig sem tudom, mert sem végzést nem láttam, sem nem működtem. De tegyük fel, hogy úgy van mint a' fentírt fő ügyvéd historice előadta; hát mi bűn háromlik abból én reám, ha én mint előbb törvényesen választott 's felasketett bíró, előbbeni társaimmal együtt megerősítettem? hiszen erről én épen úgy nem tehetek, mint H. J. úr arról, hogy sem az előtt, sem most nem választatott. Még otrombább és szemtelenebb ennél a' Karika úr javai megrendelt összeírására vonatkozó hazugság. Utóbbi fentlétemkor megyei kiadó M. Gy. privative újságotla, miként a' megyei követek vagyona zár alá vételire az illető szolgabírák kiküldetnek, 's zár-gondnokoknak — mint eszembe jut — Szilassy, Halász, Csányi sat. neveztetek, kik közt Karika úr vagyonaire engem említett. Hinni nem akarván állítását, még az expediatlan végzést is megmutatta, mellynek a' kecskemétiekre vonatkozó részit egy barátom által leiratva, másnap Kecskeméten, mint egyáltalában sem nem titkos, sem nem fontos dolgot én magam juttattam köz tudomásra. Ez úton tudta meg Simonyi családja, ez úton tudták meg Karika úr baráti. 'S imé ezen jó indulatból származott tettem, milly malitiose ferdítetik el. A' megyei levéltár, jegyzőkönyvek, illető hivatalnokok visszerültek; ezekre bátran hivatkozom, hogy én felszólítva, megkérdezve nem voltam, 's állítom hogy kiküldetés sem jött hozzám; miből józan ész szerint az következik: miként a' magyar hadsereg hozzánk jövelele engem semmi működésben meg nem gátolhatott. Ha Horváth J. okos és becsületes ember, 's ha nem magán gyűlölség, hanem a' haza ügye iránti részvét által vezéreltetett e' vádoskodásra; úgy előbb mutassa meg okokkal, hogy mind bűnös az, ki tudtán kívül is megerősített vagy kineveztetett: 's ha ezt megmutatta, szerezze meg névsorát a' honbeli azon számos férfiakkal, kik hasonló esetben vannak, 's vádolja be őket mind. Ámde Horváth J. szeme előtt nem

lebegett a' hon ügye, midőn rágalmait férczelte; ő a' leg-
aljasabb gyűlölség és irigység által ösztönözött a' fellé-
pésre. Átalában Horváth J. úrnak soha sem fért fejébe
az, miérthogy én a' közönség olly sok ügyeiben meg-
bíztattam? miért választattam megyei bizottmány, miért tör-
vénszék tagjává, miért tisztválasztási elnökké? mai napig
sem tud kibékülni az iránt, hogy ámbár ő, követ választ-
táskor, maga és mások által minden alávalóságot elköve-
tett ellenem; Kossuth L. úrral elhithetni törekedett, mintha
én ő ellenében léptem volna fel; 's mégis a' tisztelt fér-
fiú — a' nélkül, hogy én beszéltem volna vele — nem
H. J., hanem F. J. nevezte kormánybiztossá, és mind eze-
ket annyival inkább nem képes megemészteni, mert ő —
ámbár saját házában tartotta a' népgyűléseket, mi nállunk
példátlan és veszedelmes — még sem bírt esze és szíve
iránt annyi hitelt szerezni, hogy legalább városi képvise-
lőnek megválasztassék.

4-dik vád: »Tény az, hogy Fejes a' casinóban, az el-
lenség részire szénát, zabot szállító Kovács kapitányt fi-
gyelmezteté, ha valjon tudtára van-e hogy a' guerillák a'
sz. királyi erdőben vannak?» — Midőn széna és zab szállít-
ás végett jött Kecskemétre a' nevezett kapitány, azt tar-
tom, azon időben soha sem láttam a' casinóban; hanem mi-
dőn elébb itt volt, közönségesen tudva van, miként saját
seregeit folyvást dicsérte, mieinket pedig ocsárolta; többek
közt egy reggel az olvasó asztalnál ezt mondá: »Szeren-
cséje azon 170 embernek hogy visszahúzódott, mert majd
megkapták volna magokét» — erre én azt felelém: »De uram
nem igen félték volna azok ön embereitől, mert miként S.
Gy. szomszédom épen most beszélte, voltak ők egypár éze-
ren; az ő tanyáján is számosan voltak, 's korántsem féle-
lemből mentek vissza.» — Ezen hírral tele volt a' város, és
titkot senki sem csinált belőle; különben is az ellenséges
kapitány örei által elébb tudta mint a' lakosság. Különös
dolog, hogy midőn ezen és más hasonló hírek naponként
ezrek száján forogtak, csak egyedül tölem veszi H. ur rosz
néven, hogy egy jó hírral a' mienket gyalázó kapitányt
megczáfoltam. Egyébiránt minden ellenszenve mellett is
feltehet felőlem H. úr annyi okosságot, miszerint ha kém
akartam volna lenni, titkon értekeztem volna az ellenséggel,
nem nyilvánosan casinóban.

5-dik vád: »Tény az, hogy Fejes J. egy szuronyos
puskát az ellennek átadott, nem találván helyet 12 mért-
föld területen annak elrejtésére.» — Jelacsics 14,000 em-
berrel és 75 ágyúval jövéen Kecskemétre, olly parancsot
adott ki, hogy minden fegyver 24 óra alatt beadattassék,
mert kinél motozásokor fegyver találtak: felakasztatik. —
Én igen jó löfegyveremet előre kiküldöttem a' sz. királyi
malomhoz, 's örültem hogy megmentendem; azonban har-
madik napon illy parancs adatott ki: »Ki a' tanyáján lévő,
golyó alá való fegyvereket be nem adja: felakasztatik.» —
Ekkor a' városházánál fogadott cigányt küldöttem a' pusz-
tára fegyveremért; 's ez azt állítja hogy hazahozta, de én
nem láttam; 's annyi igaz, miként a' Simonyi jegyző úr
által vezetett könyvbe beírva nincs. Vagy a' cigány el-
lopta, vagy — mint mondja — tőlle a' városházánál elvete-
tett. Tessék a' jegyzőkönyvet megtekinteni, mellyből egy-
üttal megtudhatja, hány becsületes lakos adott be fegyvert,

's tessék honárulóknak nevezni mind azokat. Nekem kü-
lönösen ovatosnak kellett lennem a' fegyver ellitkolásban;
mert hiszen Horváth J. úr tudta mi fegyverem van, 's val-
jon az ő és társai boszújától nem méltán tarthattam-é?

6-dik vád: »Tény az, hogy Fejes J. igen becsületes
testvérjét, ki ép' azért vele szóba sem áll, csupa gyanú-
ból, csak azért, mert azzal vádolták, hogy Fejes Jánossal
levelezésben van (mi ugyan nem igaz), a' katonai parancs-
nokság által letartóztatott.» — Harmadik éve, mióta test-
véremmel, pénzbeli szerencsétlen félreértés miatt, nyalako-
dó barátságban nem vagyok; de gyűlöli, roszakarói egy-
másnak sohasem voltunk és nem leszünk; és én úgy hal-
lom sokaktól, különösen t. Mihó L. úrtól, hogy öcsém ő
előtte és több menekülők előtt, irányomban becsülés, rész-
vét indulatival nyilatkozik mindenkor, 's a' rágalmak ellen
mindég mentett. Öcsém túl a' tisztán Gyalun lakik, mit
tesz, mint gondolkodik, nem tudom: — de hivatkozom
minden romlatlan szívű, mivelte érzésű emberre, ítélje meg,
hogy milly alávaló czudarnak kell lenni az olly embernek,
a' ki midőn egész haza előtt vádolni fellép, alaptalan rá-
galmainak bázisául a' szerencsétlen testvéri viszonyt zsák-
mányolja ki? felhívok minden józan eszű embert, mit itél
egy olly ügyvéd eszéről, ki az egész haza előtt honáru-
lási vádat emel illy okoskodással: »Jó'sefet János helyett
befogták, ez tény; tehát János hazaáruló.» — Igenis, sze-
gény öcsém, valamint rajtam méltatlanság történt; a' ti
gaz rágalmaitok nyomán gyanús levelek kerestettek nálla;
de az eljárás által ártatlansága kiderült; valamint hazugnak
van nyilvánítva azon a' czibaki sereg előtt fennen hirdetet
rágalmatok, miszerint azzal ingereltétek ellenem a' katoná-
ságot, hogy a' kormánynál lefoglalt leveleim vannak. Ol-
vassátok a' Közlöny' május 3-diki számát, abban rágalma-
tok a' kormány által merőben alaptalannak hivatalosan bé-
lyegeztetik.

Isten megadta érnünk, hogy szabadon szólhassunk és
írassunk; de ha a' szabad sajtó örgyilkos módra kezelte-
tik, ha honszeretet ürügye alatt aljas szenvedély és sze-
mélyes gyűlölség szerepelnek: úgy e' nyereség nem lé-
szen reánk üdvös; mert a' melly arányban terjed közöttünk
a' rágalmazási hajlam, azon arányban fog a' nép erkölcsi
mételyesedni, azon arányban fognak ritkulni a' polgári eré-
nyek, és azon arányban közeledünk a' szerencsétlenséghez,
hogy hazánk pártokra szakadand. — A' historia tanítja, mi-
ként egy hajdan virágzó status azon időszakról kezdett ha-
nyatlani, mellyben a' rágalmazási törvények eltöröltettek.

Az én érzésem és hitem szerint a' becsületes magyar
embernek lelke fáj, ha honáruló találkozik; és lelke örül,
ha valaki, a' ki talán féltékenységből vagy kikerülhetetlen vi-
szonyoknál fogva nem kellő mértékben tette kötelességét,
— magát kimentheti, igazolhatja.

A' kik ezen hat pontok alávaló készítőjét a' maga sem-
miségiben ismerik itt Kecskeméten, — kik tudják, hogy e-
zen ember, életiben még sem Istennek sem embernek ked-
ves dolgot nem cselekedett, — kik tudják, hogy ámbár Is-
ten hatalmas erős testtel áldotta meg, mégis egész hazafi-
sága csak abban áll, hogy dolmányt, kis kalapot visel,
Gyalura és Félégyházára mulatni elfut az ellenség elől, —

kik jól tudják, hogy ezen emberben a' megbántott hiúságból, mellőztetésből eredt aljas irigység, de nem honszerelmem működik : ezek előtt nincs mit mondanom a' rágalmazó ismertetésére ; azon t. olvasókat pedig, kik őket nem ismerik — ha parányiságom által érdekeltetnek — kérem, kombinálják a' történeteket, 's azután ítéljenek mind felettem, mind H. J. felett.

És most szólok hozzátok orgyilkosok! kik az Estilap martius 3-ki és 31-ki számában, továbbá, kik a' Tiszavidéki újságban névtelenül, honárulási bűnnel vádoltatok ; és hozzád fordulok Horváth J., ki nyílt sisakkal, és így annál nagyobb szemtelenséggel, a' hon szerelmének ürügye alatt, ellenem hazugságot, rágalmat országszerte szórni nem iszonyodtál. Ha hazafiság ösztönzött titeket, e' szempontból is kötelelessétek bebizonyítani rettenetes vádjaitokat ; hadd lakoljon a' bűnös. Imé itt székel a' vésztörvényszék, és én — ámbár a' rágalmaitokkal azonos vádak alól, parancsnoki ítéletekkel, sőt magának az ország kormányzójának sajátkezüleg aláírt, és a' május 3-ki Közlönyben kivonatilag közzé tett ítéleténél fogva feloldattam — mégis aláadom magamat a' vésztörvényeknek : legyetek

mind vádolóim, próbáljátok eselszövényeitekkel bebizonyítani, mikor vezettem ellenséges sereget, mikor tűztem ki sárga-fekete zászlót, hol és milyen hivatalt kértem, hol szerepeltem, hol működtem, mikor és hová szöktem, hogyan és miként czimboráltam az ellenséggel? történjék a' biráskodás legnagyobb nyilvánossággal; gaz fegyvereitek ellen, igazságom érzetével fegyverezve, egyedül fogom magamat védeni. De álljatok elő — ha van bennetek még emberiségi érzet — azon esetben is, ha bizonyítani nem tudtok; adjatok módot annak, kit az egész haza előtt gyanúsítottatok, az igazolásra: hiszen kiszámfított hazugságotokkal, városunkban lakos társaim közt elszórt pletykáitokkal annyira üldöztetek már, hogy miattatok becsületemben, egészségemben, vagyonomban felette sokat szenvedek. — Tehát, orgyilkosok, álljatok elő!

Azon t. egyének, kiknek nevei ezen iratban előfordulnak, kegyeskedjenek megbocsátani; nekem nincs szándékom senkit compromittálni, annyival inkább vádolni, és ha neveik felemlítésével gyengédteletenséget követtem el, neheztelésök alól mentsen fel zavart és üldözött helyzetem.

Irtam Kecskeméten Május 10-kén 1849.

Fejes János m. k.

hites ügyvéd.